

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

August Strindberg. Till sextioårsdagen.

I DESSA DAGAR, närmare bestämt den 22 januari, fyller vårt la nads nu levande störste författare 60 år, störst vare sig man ser till hans produktions kvantitet eller kvalitet. Ty ingen kan rättvisligen fränkänna August Strindberg höfdingeplatsen i den nutida svenska diktens hall. I ljuset af hans geni bli hans fel oväsentliga. Idun har också i sin mån velat manifesteras märkesdagen genom nedanstående essay, för hvars affattande vi haft förmånen vinna docenten vid Uppsala universitet, hr Johan Mortensen, en af våra främsta Strindbergskännare.

SÅLEDES HAR AUGUST STRINDBERG blifvit sextio år. Det kommer öfverraskande, ty tiden tyckes alls icke hafva tagit på honom. Visserligen har manen öfver Jupiterpannan grånat och den lilla mustaschen sticker upp som en hvit fjärlil öfver den nervöst krusade munnen. Gestalten har blifvit bredare, men han för den rak och rank, och hans andliga vigör tyckes oförändrad. Rastlöst som en yngling slungar han alltjämt ut stora och små böcker, och det är sällan, som hans namn icke lyser från något nytt arbete på boklädsdisken. Hans samlade skrifter hafva nått upp till en högst betydande siffra och knappast någon annan svensk författare har en så omfattande produktion bakom sig.

Sedan ett trettiotal år är han också ständigt i elden. Han förvånar, upprör, väcker hat och beundran. Visserligen framkalla icke längre hans skrifter samma fenomenala raseri som på åttiotalet, då han slutligen fick gå i frivillig landsflykt. Men det står alltjämt strid kring hans namn. Han vinner nya vänner och förlorar gamla. Många af hans arbeten äro redan klassiska. De läsas och omläsa af personer i olika åldrar och af vidt skilda världsåskådningar. Andra mottagas som pamfletter. Det finnes människor, som hafva upphört att intressera sig för honom, därför att han icke längre är den gamle Strindberg, fritänkaren, demokraten, samhällsförbättraren. Andra hälsa med sympati hans angrepp på "den stora dyngherren", tidens materialism, och följa med intresse hans vandringar i mystikens djupa skogar. Minst af allt finnes den enstämmighet kring hans namn, som man skulle vänta, att åldern och hans oerhörda, nyskapande alstring skulle beredt honom. Men, som Strindberg själf sagt det, man får icke staty, då man är reformator. Ätminstone icke så länge man lever.

En människas öde ligger i hennes karaktär. Strindbergs oroliga, vidtfamnande lifsvandring är endast en afspeglning af hans eget lynne. Han har alltid varit motsägaren, som gått sina egna vägar, upprorsmakaren, som icke kunnat tåla samhällstygel mot sin kind. Han har försökt sig som ämbetsman, läkare, lärare, skådespelare, men ingen institution har förmått att hålla honom fången. Han känner inga hänsyn, tillhör inga kottierier, låter sig icke bindas

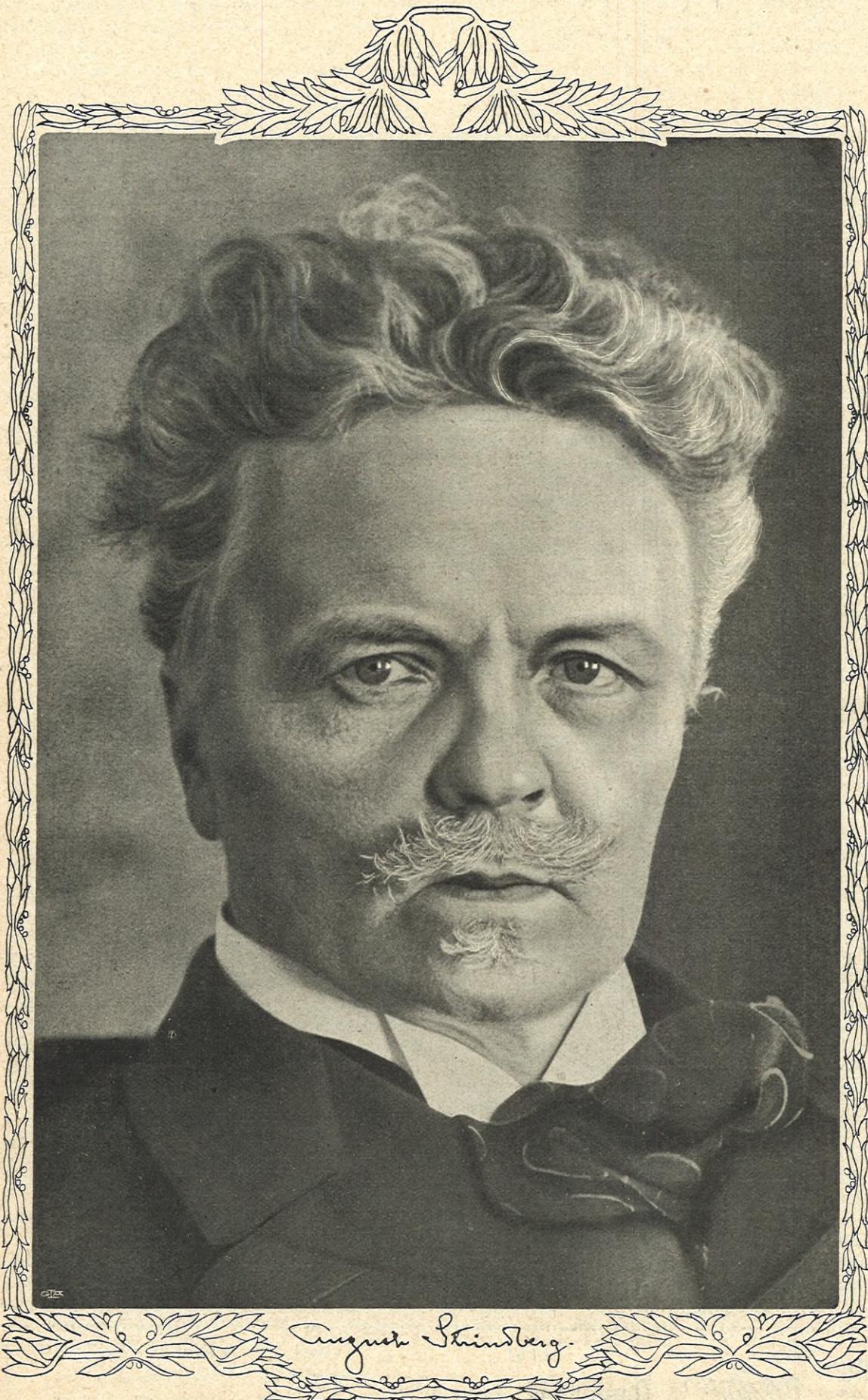

Foto för Idun af A. Blomberg.

af några band. Han är alltid ensam, individualist i en sådan grad, att till och med Thorild och Almquist förefalla som samhällsmänniskor vid hans sida. Han har alltid varit sådan. Om man öppnar hans dagboksanteckningar finner man den blifvande Strindberg färdig redan i den lille Johan. Fast det gäller honom själf, har han icke förskönat, snarare förfulat. Hur lillgammal och brådmogen förefaller han icke med sin surmulna allvarsmin! Hvilket helvete var icke denna barndom! Intet, som ej pinat honom! "Han var mörkrädd, strykrädd, rädd för att göra alla till lags, rädd att falla, stöta sig, gå i vägen. Han var rädd för brödernas näfvar, pigornas luggar, mormors snubbor, mors ris, fars rotting." Kanske har denna barndom i grund och botten ej varit värre än många andra barns. Men hans själs känslighet är så stor, så mimosaaktig, att han är som hudlös för minsta beröring. Hans själ längtar efter ömhet och skönhet; men redan nu skymtar han endast fulhet och fiender ikring sig och ingen Gud öfver sig. Hans lifliga fantasi omskapar och omtolkar allt. Oförrätterna göra honom vaksam och misstänksam och hans rättskänsla växer. Han är icke som de slöa kamraterna, hvilka intet märka, icke heller som de öfverlägsna, hvilka förstå att tiga. Han tillhör denna klass af människor, som endast äro trogna mot sitt eget inre, men för hvilka hela den yttre världen, mätt efter deras egen fantasideal, blir lumpen, dum, orättfärdig, hycklande.

I hela denna barndom finnes endast en ljusglimt. Det är då hufvudstadsbarnet kommer på landet. Johan upptäcker naturen. Den skall sedan alltid blifva hans bästa vän. Ur den suger han sina djupaste tankar. Hela hans dikning är ju ett naturevangelium, och en ständig hänvisning från det fördärfvade samhället till den afhälsa och sundhet strålande naturen. Det är till den, som han alltid flyr tillbaka från människorna. Huru mörka, bittra och brutala bilder af lifvet han i det följande än skall upprulla; så mörk är taflan aldrig, att icke plötsligen förgyllande solsken strålar in, vårbrus fyller luften, hafvet med skumtoppade böljor öppnar sina vidder eller hela sommarens doft och blomsterfärgning slår oss berusande till mötes och låter oss glömma åtminstone för ett ögonblick människornas småaktiga trätor och usla intriger.

Själf är han nästan som ett naturväsen, obunden, oemottaglig för dressyr, gärna brytande mot traditionen och nästan misstrogen mot bildningen, helt litande på egen kraft och det egna ögat. Det finnes en scen i dagböckerna, då han berättar, hur han i ett af sitt lifs mest olyckliga ögonblick rider grensle högt upp i trädens kronor, gungande mellan himmel och jord i vansinnigt raseri för att döfva helvetskvalen i sitt inre. I en enda situation gifver den nästan hela spännkraften i Strindbergs lynne.

Sådan var den man, som för det svenska folket skulle blotta klyftan mellan den verklighet, i hvilken det lefde, och det härskande åskådningssättet. Hela denna fond af känslighet, obundenhet, våldsamt bryter in i vår kultur i ett ögonblick, då denna åtminstone skenbart befann sig i hvila. Den rika skatt af idéer och känslöstämningar, som romantiken i seklets början satt i omlopp, hade under decenniernas lopp föråldrats. De voro som bleka vålnader utan blod i ådrorna, orden hade stelnat till stående fraser och motsvarade icke längre de tankar, som människorna verkligen tänkte, och hvilka styrde deras handlingar. Samhället höll på att förändras. Representationsreformens genomförande gjorde bönderna till de styrande, och nya samhällsklasser voro i rörelse uppåt. En mäktig ekonomisk bölja slog in öfver landet, ökade välståndet

och äfven de andliga fordringarna på tillvaron. Nytt lif brusade in öfver Sveriges kuster.

Det var "Tjänstekvinnans son", som blef representanten för allt detta nya, som rörde sig i samhället och fordrade en tunga. Med hela sin andliga lättrolighet och stämningsrikedom blef han motsägaren, sanningssägaren, profeten, som med obönhörlig satir ref masken från samhällets ansikte och blottade brutaliteten under de fromt hycklande dragen. Han pekade på motsägelserna och knöt handen mot orättfärdigheterna. Redan i hans förstlingskrifter höres förbådet till den annalkande stormen, fast han ännu i mångt och mycket ansluter till sextiotalets litteratur och blir kunglig stipendiat för ett litet drama i den härskande modestilen. Men i "Fritänkaren" brinner redan ett patos, besläktadt med det revolutionära trots, som glöder i Schillers ungdomsdramer. Och i Mäster Olof har hela detta revolutionära lynne fått ett rent klassiskt uttryck. Det jäser och sjuder, det snyftar och klagar. Det finnes stämningar spåda och vedomdsfulla som vårens, ungdomliga och aningsfulla som ynglingens, hvilka omväxla med hvassa och bredt skurna cynismer, de där humoristiskt förklara för "bosch", hvad känslan ögonblicket förut höjt till skyarne. Där finns redan denna blandning af präst och satyr, hvilken sedan återkommer i allt hvad Strindberg diktat.

Och sen följer denna lysande rad af åttiotalets revolutionära skrifter, som inledes med Röda rummet, och hvars hela anda finnes koncentrerad i Lycko-Pers tredje akt. "Strindbergs litteraturen", som sätter samhället i förfäran och släpper lös en storm mot författaren.

På alla punkter reagerar Strindberg mot den föregående periodens tankar och åskådningssätt. Strindberg är under dessa år med hela detta ögonblickliga uppgående i en idé, som är honom egendomlig, den absoluta, man kan nästan säga den abstrakta motsatsen till romantiken. Han reagerade mot den nationella öfverskattning, den uppfattning af Sverige som en stormakt, hvilken då åtminstone ännu kvarlefde och gaf sig uttryck i alltför braskande ord, — ord utan verklig innebörd. Huru har icke Strindberg gisslat detta jubelfesternas och skåltalens Sverige! Däraf också angreppen på Karl XII och Gustaf Adolf och alla dessa sidohugg, som gå igenom "Svenska Folket" — Strindbergs djärfva utkast till en Sveriges historia. Om den svenska nationen under de sista decennierna utan att förlora i själtkänsla, vunnit en klarare föreställning om sitt verkliga läge och de medel hvarigenom en verklig storhet kan vinnas, beror detta visserligen icke uteslutande, men säkerligen i ej ringa mån på Strindbergs obarmhärtiga satir.

Af liknande betydelse hafva också hans skarpa utfall mot statskyrkan och ortodoxien varit. Utan tvifvel är det lyckligast att slippa hädelserna. Bäst då den ena religionens anhängare icke smäda den andras gudar! Men då måste också full religionsfrihet råda, så att ingens samvete tvingas in under en tro, som han endast bekänner med läpparne. Och Strindbergs våldsamma, ofta gamängartade utbrott mot religionen ha utan tvifvel verkat lika väckande som på sina håll Viktor Rydbergs af forskarnit och ädel sanningsskärlek genomglödade skrifter.

Likaledes ingrep Strindberg i striden om förhållandet mellan könen. Det är kanske af alla hans uttalanden de, som svårast missförstått. Det kan ju icke nekas, att han i detta fall som i så många andra föreslår alltför enkla och icke alltid synnerligen tilltalande botemedel mot samhällsolyckorna. Själf har han också sedan tagit afstånd från sin forna uttalanden. Men man bör betänka, i hvilket läge frågan låg, då

Strindberg ingrep. De kvinnliga emancipationssträfvandena, de missförstådda Noraidéerna och Handskeidéerna hade urartat till rent svammel. Strindbergs Giftas var ett sanningsord i sinom tid liksom under det gångna året Hallströms Erotikon mot en annan art af missförstådda idéer. Man kom åter att resonera om äktenskapet som en institution för människor och icke endast för änglar. Giftas var ett manligt ord sagdt i rättan tid.

Och slutligen behöfver det knappast antydas, hur Strindberg bröt med hela romantikens estetik och gaf fart åt verklighetsskildringen. Han förföljde skönheten. Själf observatör och satiriker, häfdade han utilismen och det karaktäristiska.

Alla dessa idéer tillhöra numera det förflutna, och ett förflutet mera glömdt än långt äldre tilldragelser. Ingenting glömma vi lättare än det som ligger oss närmast i tiden! Det är numera modernt att se ned på åttiotalets litteratur. Ingenting är naturligare. En skola kan sällan härska länge, särskildt icke en så ensidig, så doktrinär och så fanatisk skola som åttiotalets. Dess världsåskådning var så enkel, dess begrepp för orörliga och för fasta. Världen låg som förklarad inför dess ögon, mystiken, halfdagrarne, det obekanta, drömmarne voro borta. Huru tröttsamt blef ej slutligen detta världs-förbättrarebråk och dessa brutala skildringar af alltid fula och vulgära människor och situationer. Men trots allt detta var denna litteratur en nödvändighet och en välsignelse. Den gjorde slut på en redan utlevad litteratur och beredde rum för en ny och större utveckling. Den sträfvade fram mot den stora patetiska människoskildringen och nådde den också stundom inom vissa områden. Som i Strindbergs Fadern.

Dock intet åldras hastigare än idéer. Huru nya eller rika tankar ett verk än innehåller; äro icke idéerna så utformade, att tanken blir till lif i människor och händelser, som intressera genom sin egen inneboende sanning, då är spelet snart slut. Strindbergs produktion hör icke till denna art. Den är öfverallt buren af en verkligt skapande fantasi. Långt ifrån att föråldras, tyckes det som om hans verk vunne med åldern. Mycket som kanske vid framkomsten föreföll för brutalt, för näröfvet eller tententiöst, vinner ett nytt och högre lif på afstånd. I det ögonblick då "Svenska öden och äfventyr" utkom, tycktes idéerna nästan för moderna till dessa historiska skildringar. Men åren som gått hafva liksom utslätat motsatserna och förlänat verket en ädel patina. Och så är det med många af hans skrifter, när man efter årtal ånyo genomläser dem.

Som bekant har Strindberg äfven skrivit dikter. Icke så synnerligen många och framförallt icke många af större värde. Fulländad verskonstnär är han knappast, ehuru hans fasta grepp väl ändå varit af betydelse. Man märker, hur några af den följande generationens skaldar haft nytta af att läsa honom. Och det finnes dikter af honom, som man icke glömmet: "Sömgångarnätterna" med sin kraftiga stämning, "Esplanaden", på några korta rader koncentrerande hela åttiotalets program, och dessa strofer med hvilka han inleder Sömgångarnätter:

Där hänger på boklädsfönstret
En tunnklädd liten bok,
Det är ett urtaget hjärta,
Som dinglar där på sin krok.

Verser, hvilka kunde stå som motto öfver hela Strindbergs författareskap.

Men det är framförallt i romanen och dramet, som han uttalat sina bästa tankar. Hvilken följd af mästerliga sedeskildringar inne-

Mjuk och elastisk gång

tillhöra de egenskaper som gjort

Victoria
hängan

till

"Damernas Favorit"

Försäljes i finare skoaffärer öfverallt — till populära priser — och tillverkas af Ludvig Traugott, Stockholm.

hålla icke hans prosaberättelser från Röda rummet och ned till hans skärgårdsskildringar. De stråla midt i sin bitterhet affriskhet, af satir och humor. Han har ett ytterst skarpt öga för att finna springfjädern i en människokarakter och i en hastigt skisserad och förenklad bild visa oss den i rörelse. Han är väl öfverhufvud den förste verkliga konstnären af monumental betydelse i den svenska romanens och dramats historia.

I dramat är han, åtminstone till på allra sista tiden, hart när den ende, som verkligen behärskar sina medel och på samma gång bjuder på ett rikt andligt innehåll. Hans teknik är ofta rent virtuosmässigt säker. Huru förstår han icke att skapa ett samtal mellan sina personer. Dessa *gräl* mellan man och kvinna, så karakteristiska för Strindberg och kanske stundom tröttsamma, därför att de så ofta förekomma, äro rent mästertligt gjorda. Och hvilken replikbehandling utmärker icke ofta hans framställning! I ett sådant drama som *Fröken Julie* är den fullkomligt lysande. Och hvilken serie af historiska dramer och sagospel, icke utan fläckar och ojämnheter, men också

fulla af mästerliga scener. Första akten af Gustaf Vasa betecknar öfver hufvud en af de höjdpunkter, till hvilka svensk konst nått fram.

Som de flesta svenska skaldar är Strindbergs ådra rent lyrisk. Öfverallt skymtar hans egen personlighet, hans egna sympatier och antipatier. Känslor blossa och slå öfverallt ut i full låga. Än skära och veka, klagande och långtande som strådrag från en fiol, än patetiskt flammande och mättade med satirisk skärpa, vildt brusande och rytande som en vårfloed i rörelse mot hafvet. Och så djupast nere: en svart förtviflan, gränslös, stum, utbränd.

“Giftas” utgör kulmen på åttiotalslitteraturen. Strindberg irrade sedan flera år på kontinenten. Han var trött på världsförbättrarebråket. Nya stämningar bröto in öfver honom. Nietzsche-tankarne förvandlade demokraten till en aristokrat, och i “Hafsbandet” skymtas redan en något underlig öfvermänniska. Strindberg gör guld och studerar magi. Och plötsligen har han, den mest troende af positivister, förvandlats till en lika glödande mystiker. Rövare i första akten — präst i den tredje! För den

HÄR KAN jag gå ensam, följa vinterdagens isroshvita blomning i gammalkär natur, låta mina drömmar gå med hjärtelagens saktmod genom bruset af nordanvindens lur.

Någon svulten skrattmå's grymma läte klingar öfver strandens båge af frusen sand och snö, hafvet bär sitt isbryn lätt som brynjeringar, böljan ej som blomman om höstarna får dö.

Starrgräs står och skallrar på de låga kullar, där jag letar stigen från ferieårens tid, kända knutar skymta, hafvets stämma rullar blickad in mot hemmens försynta värld af frid.

Gamla stad af stillhet, gård vid gård i klunga, varligt sållar solen små fält af guld och rost i begrafda gator, som i sömnen sjunga tacksamt lydt för knarret af steg i markens frost.

Sakta grånar ljuset, dagen rinner öfver, luften börjar spela, ett feeri af glas, skymningstimmans klocksång hela världen söfver, tills dess toner brista och spårlöst gå i kras.

Men i täta natten fyrens öga spanar ut mot däck, som stampa i bälmörk sjö förbi, ser jag strålens ljusväg, fjärrberörd jag anar tusen bud och vinkar och hälsningar däri.

Fyr, du blir min tanke, som när töcknen stupa,

söker mildt och milsvidt en själ att hvila på, en som jag har mål hos, en i detta djupa nattens nu att gå till, som ljuset måste gå!

Falsterbo, nyårsafton.

som sett till botten af Strindbergs kynne och världsåskådning ligger där intet underligt i denna förändring. Han har i själfva verket liksom Rousseau alltid stått på äkta kristlig grund, om han också aldrig varit ortodox. Det inre, känslolifvet, har för honom alltid gällt högre än det yttre. Han har börjat som pietist — han slutar följdriktigt som mystiker. Det ligger för öfrigt något äkta svenskt, tyckes det, i denna utvecklingsgång. Många af våra stora män hafva redan vandrat den vägen. Linné, en sådan mästare i de exakta vetenskaperna, grubblar på ålderdomen öfver *nemesis divina* och söker utforska lagarne för ödets väsen. Svedenborg, den store matematikern, ser ständigt syner och lefver både i himmelen och helvetet.

Ur dessa stämningar födes en ny Strindbergslitteratur. I stället för att förut allt varit fast och säkert upplöses nu skenbart alla konturer. “Till Damaskus”, detta egendomliga drama i Hoffmanns stil utgör en god typ för hvad Strindberg nu åsyftar och lärer: allt är endast illusion. Människofantasierna är åter suve-

men den breder sig raskt i en beskrifning, full af träffande och målande uttryck och den svingar sig med lätthet upp i det högsta patos.

Det kan ju nog vara, att det finnes mycket vrängt och orätt i Strindbergs diktning, snabba ord, allt för snabba, grofva ord, allt för många. Vill man dröja vid sådant kan man lätt få sak med honom. Men det är just från sådant nödvändigt slag man bör bortse och i stället fästa sig vid den energi, den hängifvenhet, den fantasirikedom, den verkliga storhet, hvarmed han gör sig till tjänare för den idé, som behärskar honom. Och allt noga öfvervägd, finnes det väl icke sedan Atterboms, Geijers och Tegnér's dagar någon sådan nydanare som August Strindberg i vår litteratur.

JOHAN MORTENSEN.

Begär alltid

KOCKUMS

Granit-emaljerade

KOKKÄRL

Giffriga och syrefasta.
Prisbilliga.

Fås på begäran öfver
allt i hela världen.

KALMAR ÅNGKVARNS A.-B:s

Hafregryn & Sundhetsmjöl

SVEA

Prisbelönda med högsta utmärkelser.

tillverkade af utsökt råvara på tidsenligaste sätt, äro nutidens förnämsta.

Finnes hos hvarje väl sorterad specierhandlare i riket.

BARNAVÅRDS FÖRESTÅNDARE D:R A. FÜRSTENBERG MED SINA SMÅ SKYDDSLINGAR.

Några intryck från Barnavård.

MAN HAR i våra dagar blifvit fullt och allmänt klar öfver två ting: att kunskap i barnavård *icke* är något, som hvar kvinna och icke ens hvar mor har af naturen, hvarför den medfödda begåfningen för denna den kvinnliga af uppgifter måste utvecklas och ledas, och att man icke har råd att slösa med det dyrbara människomaterialet och låta hundratals små ömkligen omkomma af mången oafsiktlig värd.

Inte underligt då, att en förening sådan som Barnavård, som har till främsta uppgift just att utbilda kunniga barnsköterskor — som vi veta har det ju förr varit regeln, att en halfvuxen okunnig och ofta ansvarslös flicka användes att sköta barnen äfven i burgna familjer — att en sådan förening under de åtta år den existerat här i Stockholm ständigt visat sig vara mera outhärlig och ständigt måst utvidga sig för att kunna ta mot flera elever af alla de inträdesökande, flere små inackorderingar af de hemlösa och värnlösa, som se dagens ljus i vår huvudstad.

En sådan utvidgning, den största, har just helt nyligen ägt rum å Barnavårdshem n:r 50 Hornsgatan, där sällskapet nu disponerar 2 våningar om 13 rum och 3 kök hvardera i stället för som förut blott en. Denna utvidgning har föranlett en del omflyttningar och förbättringar i öfrigt och det är från Barnavård i dess moderna skick, som våra bilder äro tagna.

Det är stora, soliga och luftiga rum med fri utsikt, som anstalten disponerar öfver. I de rum, där de allra minsta hålla till,

är där icke mycket möbler; små järnsängar med höga räcken, pallar för sköterskorna och en soffa med bomullsöfverdrag. Men det ger en angenäm sensation att komma in i dessa barnkammare. Barnen äro fina och välskötta, se oftast också ut att vara nöjda med sin värld. Och förtjusningen hos dessa 3-månadersmammor öfver sina barn, deras aptit och vikt och sätt att föra sig och hvad eljes det finns hos babies att falla i hänryckning öfver, är äkta och smittsam. Eleverna, hvaraf där nu mottages ett 20-tal fasta och några extra, undervisas icke endast i de lämpliga handgreppen vid de smås skötsel, de få äfven ansvara för deras mat, stryka, tvätta och laga deras kläder och ha därför sin dag ganska strängt upptagen. De äro både bildade flickor och flickor ur tjänarinneklassen. Genom anstaltens förmedling kunna de erhålla platser som barnsköterskor och få då oftast en relativt höglön.

Barnantalet är ungefär detsamma som elevernas och de små, som anlända till Barnavård vid spädaste ålder, få kvarstanna där i två år. För de litet äldre barnen finnes ett lekrum och det är en glad syn, när man öppnar dörren, att se det unga herrskapet leka och rasa med sina vårdarinnor. Möjligen finner man anstaltens läkare, doktor Arthur Fürstenberg midt ibland sina skyddslingar, med en unge på hvardera knät liksom på fotografien.

Den teoretiska delen af undervisningen skötes af doktor Fürstenberg med en för hvarje afdelning elever återkommande föreläsningsserie. Anstaltens föreståndarinna, sjuksköterskan fru Alette Béen, handleder den praktiska undervisningen med hjälp af en biträdande föreståndarinna.

Vid utvidgningen ha ett flertal elevrum blifvit inredda, genom att afdelas med förhängen har man vunnit att endast två och två behöfva soffa samman. Dessutom ha eleverna en matsal och ett dagrum, det senare prydt af ett porträtt af anstaltens intresserade beskyddarinna, hertiginnan af Västergötland.

Anstalten har, alltsedan den begynte sin verksamhet i en liten våning vid Folkungagatan, rönt ett verksamt bistånd från allmänheten, i form af medlemsavgifter till sällskapet, af donationer, bidrag ur fonder och inkomsten af välgörenhetsfester. Den senaste utvidgningen har dock medfört stora kostnader och tagit hårdt på sällskapets kassor. Sällskapets styrelse ser just nu mycket gärna att allmänheten tar kännedom om anstalten, som är öppen för besök alla hvardagar mellan 1—2. Detta emedan den känner sig viss, att det att sätta sig in i Barnavårds uppgift och dess sätt att lösa den, är detsamma som att fatta intresse för den goda saken och understödja den. E. —ER.

D:R LYDIA WAHLSTRÖM. DEN NYA ORDFÖRANDE I LANDSFÖRENINGEN FÖR KVINNANS POLITISKA RÖSTRÄTT.

Kvinnoriksdagen i Örebro.

I ÖREBRO var den 8 och 9 januari *Centralstyrelsen för landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt* samlad till sitt årliga möte. Då Landsföreningens hittillsvarande ordförande, fröken Anna Whitlock, afsagt sig sin ansvarsfulla post, valdes därvid i hennes ställe enhälligt fil. doktor Lydia Wahlström, som förut är Stockholmsföreningens ordförande. Vice ordförande i centralstyrelsen blef fröken Signe Bergman, skattmästare fröken Axianne Torstenson och sekreterare fru Ezaline Boheman.

Ett flertal intressanta spörsmål rörande rösträttsarbetet upptogs till behandling och föranledde liflig diskussion. Vi nämna deras titlar, då dessa på ett mycket karaktäristiskt sätt ange hvilka problem det är, som närmast föreliggande till lösning: "Hvad kan göras för att få ungdomen att lifligare deltaga i rösträttsrörelsen?" "Hvarför böra religiöst öfvertygade kvinnor ansluta sig till rösträttsrörelsen?" "Hur kan en effektiv och systematisk påverkan af hela landets press åstadkommas?" "Hur kan den kvinnliga rösträttsrörelsen bäst utredas bland landsbygdens kvinnor?" "Hvad kunna kvinnorna göra för att inverka på valen i första kammaren?" och "Hur förmår Allmänna valmansförbundet att uppta kvinnans rösträtt på sitt program?"

Kvinnoriksdagen afslutades med ett allmänt opinionsmöte. En stor del af mötesdeltagarna följdes efter mötets slut till Stockholm, dels för att deltaga i den uppvaktnings, som följande tisdags förmiddag ägde rum hos konungen, dels för att öfvervara festen för fröken Whitlock.

GRUPP AF ELEVER OCH SKYDDSLINGAR.

ELEVERNAS NYA SOFRUM, A. BLOMBERG FOTO.

Skönhet är makt.

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

Parfumeri Louise,
Stockholm.

"Stockholmskan"

EN INTRESSANT PRISTÄFLING FÖR SVENSKA KONSTNÄRER.

ETT TUSEN (1,000) KRONOR I PRIS.

CARL LARSSON OCH CARL G. LAURIN BITRÄDA REDAKTIONEN SOM PRISDOMARE.

HVEM ÄR STOCKHOLMSKAN?

En lätt besvarad fråga. Stockholmskan är naturligtvis ens hustru, fästmo, syster, väninna o. s. v. Stockholmskan lystrar till oss, när vi ringa upp i telefonen, hon räknar våra pengar i banken, betjänar oss i butiken, renskrifver våra rättegångshandlingar, om vi äro jurister, och våra manuskript, om vi äro författare; hon plantar vett i vår afkomma, bespisar de hungriga, kläder de nakna och utför dessutom många andra sköna gärningar.

Vidare representerar hon den kompakta majoriteten i vår hufvudstad, ty om ej statistiken missvisar, lär hon öfvertrumpa Stockholms manliga befolkning med icke mindre än 24,000 individer.

Är nu detta stockholmskans väsentliga egenskaper, de, på hvilka hennes rykte grundats och hennes typ kännes igen?

Förvisso icke.

Stockholmskan har framför allt en annan gåfva, nämligen den kvinnliga tjuvningskraftens.

Hvad är det, som gör Stockholm så vackert och intagande? — Naturen, svarar ni utan betänksamt, de grönklädda eller snöbetäckta holmarne, de speglade vattnen, när någon af de fyra årstidernas lysande luft står däröfver.

Svaret innebär endast en half sanning, ty hvad vore Stockholms mångbesjungna, med intet annat jämförliga behag, om ej stockholmskan funnes. Det kvinnliga släktet sträcker sig som en oafbruten rosenrabatt allt från Ystad till Haparanda, ja, öfver hela världen, men stockholmskan lever och har sin varelse utslutande i sin egen stad, hvars själ hon är.

Tack vare henne har Stockholm sin sötma och sin salta, sin glans och sitt dunkel. Tack vare hennes odefinierbara charme, hennes älskvardhet och koketteri, hennes djup å ena sidan och ytlighet å den andra, hennes glädthet i dag, trumpenhet i morgon och lättsinne i

öfvermorgon, passar hon till staden som handskan passar handen.

För poeter och novellister har hon länge utgjort ett tacksamt motiv; för konstnärens ritstift har hon äfven poserat, dock endast helt flyktigt och ensidigt.

Som tidstyp och ej mindre som centralfigur i en stor stads pulserande lif förtjänar hon emellertid att ställas i konstens fulla belysning.

Därför tillåta vi oss inbjuda svenska konstnärer till täflan om en framställning i bild af *den moderna stockholmskan*. Konstnären har fritt val att återge henne sådan hon visar sig på gatan, i hemmet, i sällskapslivet, på teatern eller restauranten, som backfisch, sportkvinna, rösträttskvinna eller grande dame, på sommarnöjet, i automobil — med ett ord i alla de situationer, som karaktärisera den mondäna stockholmskan, och skall bilden i fråga utgöras af *en teckning i svart och hvitt*.

För detta ändamål utfästa vi tre pris, ett första pris å *fem hundra (500) kronor*, ett andra pris å *tre hundra (300) kronor* samt ett tredje pris å *två hundra (200) kronor*, eller tillsammans

ETT TUSEN (1000) KRONOR.

Vi förbehålla oss rätt att i vårt julnummer 1909 offentliggöra såväl de tre prisbelönda teckningarna som ock ett urval af de täflingsarbeten, hvilka ej ernått pris, men som på grund af sina artistiska egenskaper förtjänat att med hedersomnämmande återgifvas. Dessa icke prisbelönda teckningars insändare behålla dock

naturligtvis sin rätt att efter en af oss anordnad utställning af originalbilderna fritt förfoga öfver desamma.

Som prisdomare har redaktionen förmånen att med sig kunna associera två af våra yppersta konstauktoriteter, nämligen konstnären *Carl Larsson* och konsthistorikern *Carl G. Laurin*.

Samtliga täflande arbeten skola anonymt vara insända till Idun Redaktion, Stockholm, senast den 1 april, samt åtföljas af en förseglad namnsedel, hvars konvolut förses med ett motto, hvilket äfven bör återfinnas å teckningen. Namnsedlarne brytas först efter bedömningen.

Stockholm i januari 1909.

För Redaktionen af Idun
JOHAN NORDLING.

I sammanhang med ofvanstående förtjänar nämnas, att tidningen "Politiken" i Köpenhamn för ej längesedan anordnade en snarlik täflan mellan danska konstnärer med uppgift att framställa den typiska moderna köpenhamnskan; täflingen rönt stor tillslutning och resultatet föreligger i en af "Politiken" utgifven pikant volym, benämnd "Köbenhavnerinden", hvilken inledes med reproduktioner af de tre pristagarernas verk, hvar i sin art dråpliga framställningar af danskornas "dejlighed". Våra läsare kunna själfva döma af de här meddelade, betydligt förminskade bilderna. Dessutom innehåller boken ett trettiotal teckningar öfver samma motiv, som ej kommit ifråga vid prisbedömningen, men likväl äga förtjänster som raskt och flott gjorda skisser. Till bilderna har författaren Paul Damkjær skrivit en kåserande text, hvilken ytterligare förhöjer deras intresse.

"Köpenhamnskan" af Axel Nygaard. 2:a pris.

"Köpenhamnskan" af Gerda Wegener. 1:a pris.

"Köpenhamnskan" af Robert Storm-Petersen. 3:e pris.

LUZERN

© Förräm vistelseort under sommaren. ©
G:D HOTEL NATIONAL

Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön.
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.
Telegramadress: "National".

Åler herrnsa!

SVEN HEDINS FÖRÄLDRAR

NAMNET FÖR DAGEN

är Sven Hedin. Det är inte så ofta den vetenskapliga forskningens utfvare vinna internationell popularitet, men den som finner Bramaputras och Indus' källor och upptäcker inne i Tibets stenöknar en bergskedja, om hvilken geografer och geografer icke drömt, trots det att den är väldigare än Himalaya och den största på jorden, den har trängt utanför vetenskapens intresssfär och hans arbete respekteras äfven af mängden.

Men när forskningens resultat därtill köpts genom strapaser och umbäranden, under äfventyr, som påminna om Huon af Bordeaux, och som aflupit lyckligt, endast tack vare mod, kallblodighet och en seg fysik, då blir man därtill en hjälte att beundras af alla, som ännu äro nog unga att tjasas af hjältedåd. —

Så har Sven Hedin blifvit mannen för dagen, och detta att hans hemkomst efter öfver tre års bortovaro föregåtts af entusiastiska hyllningar i de länder han efter sitt återvändande i höstas till civilisationen besökt, att det svenska namnet ärats och den svenska flaggan fått hedersplatsen, såsom vid den här afbildade mottagningen i geografiska sällskapet i Tokio — detta ökar naturligtvis den entusiasm, som nu möter asiaforskaren.

Om mannen för dagen i viss mån är allas egendom, finns det dock några få, som ha större anspråk på honom än andra — hans föräldrar och syskon. För dem är han icke endast hvad han är för alla andra, för dem har hans bortovaro betydtt mera, för dem blir också hans hemkomst en mångdubbelt större glädje, på hvilken de länge förberedt sig.

Har man dagarna före doktor Hedins hemkomst trätt in i det gamla Hedinska hemmet vid Blasieholmshamnen och frågat efter någon af fröknarna Hedin, har det varit ganska troligt, att man fått svaret: hon är uppe i doktors rum. Och i doktors två rum

en trappa högre upp, det ena ett stort arbetsrum, det här afbildade, har då redan en vecka eller mer i förväg allt varit så fint och redo, att man har svårt att se hvad som mer kunde göras. Där äro nya bokhyllor för den stora boksamlingen, däraf en stor procent är geografi — Sven Hedins egna arbeten ta två rader å en hylla, som löper öfver rummets bredd — där äro prydliga orientaliska mattor, draperier och kuddar och brasa i kakelugnen, bläck i bläckhornet, pennor i pennskaftet.

Och hvad man möts af för glada ansikten! Jag frågar, tycker man tors röra vid det nu: hur länge var det ni voro utan underrättelser från doktorn?

— Sju hela månader, svarar en af hans systrar, på de tre första voro vi förberedda, men sedan! Sommaren var sådan, att vi inte visste hur vi skulle stå ut. Det blef bara värre dag för dag, vid hvarje ringning på dörren eller i telefonen hoppades vi på något bud eller telegram. I midten på juli kom de första underrättelserna, att Sven mätte bra, i tidningarna, de visade sig sedan vara falska, men lugnade oss då i alla fall. Den 15 september kom hans första telegram, och nu är han snart här.

— Och hur länge blir han hemma?

— Den fjärde februari reser han till London för att där börja sin föredragsturné. Det blir alltså tre veckor, men af de dagarna äro flera redan nu upptagna. Föredragsturnén skall omfatta också Frank-

rike och Tyskland och möjligen utsträckas till Australien. Men så länge han bara reser till Australien, tycka vi det är ungefär som om vi hade honom hemma, svarar fröken Hedin och skrattar halft gladt, halft vemodigt.

— Det skulle alltså bli nästa vinter igen, som han skulle använda för utarbetandet af sin nya bok?

— Ja, det ser så ut, men därom veta vi ingenting, innan han kommer hem och själf bestämmer.

— Och tror fröken, att han sedan ger sig af på nytt ut på forskningsfärd?

— Ja, det vore väl märkvärdigt annars!

— Äfven om han får sin professur?

— Vi ha svårt att tänka

SVEN HEDIN I TOKIO

SVEN HEDINS ARBETSNUM

Sven Heelin

EFTER NYASTE I SIMLA I INDIEN TAGNA PORTRÄTT.

oss, att han kan vilja binda sig för beständigt. I Tokio blef han förresten också erbjuden en professorsstol. De föreslogo honom att stanna hos dem och gifta sig med en af landets döttrar.

— Ja, säger jag då, han har fått generösa anbud. Hur var det med de 75,000 dollars för den amerikanska upplagan af den nya boken?

— Det tro vi inte mycket på. Det låter otroligt, och dessutom har inte något sådant erbjudande kommit hit bland hans post.

Jag frågar efter fotografier af doktorn och från hans resa och följer fröken Hedin ner i våningen. I tamburen ligga stora rullar, inlindade i vaxduk.

— Det är några af Svens kartor, som kommit i förväg, berättar fru Hedin, en ungdomlig liten dam, som beredvilligt svarar på alla ens frågor om sonen. Fjorton lärar med etnografiska samlingar och mineralier ha också kommit och dubbelt mer blir det väl, när han kommer själf.

Medan vi tala om detta och om festligheterna vid doktors hemkomst, som arta sig till att bli svåra strapatser äfven för den härdade tibetesenären, kommer stadsarkitekten Hedin, en äldre herre, hvithårig och med markerade drag, som starkt påminna om doktor Hedins välkända, ut i dörren från sitt skrifrum.

— Nu har jag slutat brevet till Sven, säger han, och det är som om man väntat just de orden och skulle blifvit besviken, om han sagt något annat.

När han gått in till sig igen, visar hans fru en tjock bok i lärftsband. På den står: "Sven Hedins bref till föräldrarna under en resa i Tibet 1906." Det är afskrifter af doktors bref, som hans far gör efter hand de komma, och de uppta tillsammans tio sådana böcker eller närmare tre tusen tätt skrifna sidor.

— Det är så bra för Sven att ha dem samlade, när han skall utarbeta sina reseberättelser.

När jag går, kastar jag en blick in till den gamle herrn. Han sitter där vid sitt skrifbord och sysslar med en stor urklippsbok och en gummiflaska — — —

E. — ER.

Öppet bref till mina unga döttrar.

NEJ, JAG tror det icke! Alla de fula rykten som trängt ända hit upp till det yttersta Thule, där jag sitter och spejar ut öfver landet och ger akt på tidens onda tecken, jag vägrar att tro så ondt om er. Ty jag skulle icke kunnat förlåta er, allra minst er! Därför att jag älskar er och därför att jag, allas er moder Svea, har satt er att föra mitt svenska folk vidare i utveckling och ädelt framåtskridande. I denna krassa tid är det er, ni unga kvinnor, som jag har utkorat att vara idealens outröttliga fanbärare. O ni unga mör, visste ni ert eget värde, er svaghet och er styrka, er obetvinglighet i godt som ondt, visste ni alla de impulser som utgå från eder! För visso skulle ni då bära ert hjärta i era händer försiktigt som man bär en kostlig, oersättlig skatt. Ni skulle aldrig förgäta att det är ni unga som ha till uppgift att värna om renhetens heliga eld, och aldrig skulle ni nedlåta er att syssla med kärlekens afskyvärda vrångbild. Men ni göra det ju icke heller. Jag tror er!

Jag vet ju att i det ännu icke förgätna år, då mitt land var i trångmål, då gick det en våg af hänförelse genom de ungas led. Gossars händer knötos i förtviflan öfver att de voro

för unga att vara med, och flickor kände svidande bitterhet, att de stodo utanför. Men alla, alla, gossar som flickor svuro inom sig en helig ed, att aldrig skulle jag, er moder, se mig besviken på dem. När deras tid kom, då skulle jag finna män och kvinnor redo till handling, redo till de största offer, redo att utan själfvisk bitanke skänka mig sina bästa tankar, sina armars yttersta muskelkraft, sina hjärtans sista bloddroppe.

Och det glädde mig att se, huru de fulla af nit begynte arbetet på sin egen daning, utan att spilla en minut af dyrbara ungdomsår och utan att låta sig dåras af tidsandans förföriska lockelser till tanklöst lättsinne och fåfänglighet. Som goda kamrater såg jag dem arbeta sida vid sida, gossar och flickor, ömsidigt hjälpsamt att besegra hvarandras fel och dårskaper och att frammana det hos enhvar egenartadt bästa. Aldrig funno flickorna behag i omanligt veka ynglingar, och aldrig sågo de senare upp till vare sig behagsjuka eller karlavulna ungmör. Friskt, otvunget och rent var förhållandet mellan dem såväl under arbetets allvar som under fri lek och sport. Just detta älskade jag hos dem, att de icke tålde något ondt hos hvarandra, utan öppet och ärligt sade ut sitt ogillande eller sitt förakt, när så kräfdes. Den okända stora kärleken, om hvilken de hörde så mycket otillbörligt talas i lifvet, i litteraturen eller från scenen, var dem för helig att ens på lek snuddas vid. Det fanns istället inom hvars och ens hjärta en fridlyst vrå, där ingen ännu fick gå in. Där samlades hvar ädel impuls — allt hvad rätt de tänkte och hvad de i kärlek ville. Där sparades allt detta ihop till en kostlig morgongåfva åt den ende eller enda, som en dag skulle få nyckeln till denna hjärtats helgedom. Och de voro icke sig själfva nog, denna löftets generation, de hade gärna ett öga på sina yngre syskon, som i sin tur skulle blifva deras efterträdare.

Jag gladdes, när jag såg allt detta, isynnerhet när jag såg att allvaret och ansvarskänslan bodde djupast hos flickorna. Ingen kan högre än jag skatta ynglingens trofasthet, mod och hurtighet. Men det är nu en gång så, att han har lättast för att helt gå upp i nuets uppgift, det är hans utomordentliga gåfva. Den unga mön däremot har fått en större förmåga att se tillbaka och minnas samt att se framåt och drömma. Det är hon som tankfull tager vara på fädernas lärdomar, dygder och seder. Allt detta låter hon gro i stillhet i sitt inre och ger det i tidens fullbordan i arf åt kommande släkten. Hvilken hög uppgift och hvilka kraf den ställer på henne af djup koncentration mitt i all yttre splittring!

Med orätt säger man därför "unga yra flicka". Mycket snart ser man yrheten efterträdas af den största inre stillhet, hvilken verkar så intensivt på henne, att hon själf icke vet om hon skall skratta eller gråta däråt. Välsignade tid af stillhet i den blifvande kvinnans unga själ! Lyssnar hon rätt i den tiden, skall hon finna sitt väsens grundton, och lyckas hon då stämma sin själ till harmoni, då är allt vunnet.

Men ve det folk hvars unga kvinna icke lyssnar, icke finner sig själf, utan ständigt jagande efter nya sensationer fyller sitt inre med störande missljud, sätter sitt jag i högsätet och städse bespeglar detta jag som medelpunkten i universum. På en sådan själfvisk varelses axlar kunde jag aldrig lägga omsorgen om mitt folks framtida välfärd. Ty hvad vet hon om den folksjäls egenart hon är satt att vårda och fortplanta släkte efter släkte? Hvad vet hon om lifvets omutliga allvar och kärlekens stora mysterium? Icke känner hon den stränga lagen

för sådd och skörd. Hon förstår ju icke ens, att hon är en af dem som så med fulla händer, hvar gång hon griper ned i sina känslors djup, och att alla dessa frön gro och spira rundt omkring henne i barnasinnen eller mannahjertan till en förbannad eller en välsignad skörd.

En sådan kvinna vet intet och förstår intet trots all lärdom. Hon visar endast ytligheten af sin bildning, ty ju större kunskap, ju större ödmjukhet och ansvarskänsla.

Lyckligt åter det folk hvars unga döttrar hägna och värna om allt det finaste och bästa som bor i dess hjärtedjup och bära fram det i allt större fullkomning genom tiderna. Lyckligt det folk, hvars unga döttrar ange den harmoniska tonen så full och ren, att dess unga söner *måste* lyssna för att stämma in däri med all sin friska kraft. Lyckligt mitt svenska folk, ty — *mina döttrar äro sådana!* De som utpekas som motsatsen tillhöra mig icke. Främlingar äro de för mig och skola så förblifva. Mycken ondska har i dessa tider nått mina öron, men intet som så djupt har smärtat mitt stora modershjärta, som ryktet att mina unga söner utan skam dagtinga om att tjäna mig, och att mina döttrar endast tänka på flärd och fåfänglighet. Då jag hörde det, slog jag manteln om mitt hufvud och ville förgås af sorg och skam, ända tills jag stolt nekade att tro. Och jag ristade med svärdsudd mot kronskölden ord, som jag ville skulle glöda likt eldskrift i unga hjärtan: o ungdom, bevara städse ditt hugstora sinne, tänk stort, känn varmt, lofva rikt och håll hvad du lofvar. Lef ej för egen vinst och ära, lef för att framgent öka min!

Allas er moder
SVEA.

I nyårsnatten 1909.

En replik till fru Cecilia Bååth-Holmberg.

VÅRA LÄSARE erinna sig utan tvifvel den diskussion om vår kvinnliga ungdoms lefnadsätt, som var före i *Idun* i slutet af sistlidne år och bland annat framkallade ett skarpt inlägg i ämnet af fru Cecilia Bååth-Holmberg. Från annat håll ha vi nu mottagit en gensaga på fru B.-H:s artikel, hvilken gensaga vi här nedan anföra, enär vi anse, att olika meningar böra få komma till uttryck i en fråga af så viktig natur som denna och artikelförfattarinnans ton dessutom tycktes oss väl aggressiv.

EDERT INLÄGG i *Idun* "Hvems är skulden?" har icke kunnat undgå på många håll väcka förvåning, emedan man i det längsta ej vill tro, att en så stor trångsynthet verkligen finnes i Sverige, ett land, som berömmar sig af att inta en framstående plats bland kulturstater.

Jag vill här vid lag icke ingå på huruvida de klagomål, som blifvit riktade mot vår kvinnliga ungdoms uppförande, äro berättigade eller ej, men att utan vidare skjuta skulden på den moderna litteraturen, finner jag alldeles obefogadt. Endast ett bör ihågkommas: all litteratur, som skrifs, är inte afsedd för barnen, och de böcker, som uteslutande rikta sig till mogna människor med moget omdöme, böra ej sättas i de ungas händer. Sverige, som alltid vill taga utlandet till förebild, bör i detta afseende, mer än i en mängd andra där sådant utan invändning godkännes, göra det. I utlandet finnes godt om författare, som genom sina åsikter och genom de ämnen, de behandla icke lämpa sig för den omogna ungdomen, men föräldrar och målsmän förstå att undvika, att dylka böcker komma i ungdomens händer. Jag har aldrig förr hört, och ändå har jag både rest och sett ganska mycket, att unga flickor på sexton, sjutton år, ja, t. o. m. yngre läsa moderna romaner.

Utän att i detalj vilja bemöta Edra påståenden, skall jag dock göra det beträffande några punkter däri. Edra yttranden om Ellen Key äro af det slag, som ofta läses, höres, och borde de egentligen icke ordas om. Jag vill emellertid upprepa, hvad redan ofta sagts, att fantasien hos

Kylknölar.

använda Salubrinomslag enligt föreskrift i bruksanvisningen.

Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Spe-

Under de senaste åren ha allt flera beceri- och Färgaffärer. Partilager hos friat sig från nämnda obehag genom att Geijer & C:o, Stockholm.

IDUNS MODELLKATALOG

Oumtärlig för alla sömmerskor och för alla hem N:r 1 utkommer omkring 15 Jan.

Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Koloreradt omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Bildande konst.

de personer, som se det osedliga i Ellen Keys skrifter, måste vara något egendomlig. Hon sträfvar efter verklig renhet, och måhända det enda, som kunde förebrås henne är, att hon har en alltför idealistisk syn på tingen, ett fel, hvarigenom hon dock icke skadar de unga. Visserligen finner man icke sällan Ellen Keys ifrigaste antagonister bland de personer, som icke läst hennes arbeten, eller endast genom löskydda citat och förvrängda referat känna till dem, och dem borde man kunna, i detta fall, lämna ur räkningen. Hennes anhängare finnas däremot bland dem, som verkligen med eftertanke studerat hennes arbeten. I Tyskland säljas hennes verk i stora upplagor och skattas mycket högt, till och med en vetenskapsman som prof. Torel anser sig icke för god att citera många sidor af hennes "Lifslinjer". Att denna bok skulle ha riktats särskildt till den bildade klassens kvinnliga ungdom är en nyhet för mig, och, jag är öfvertygad därom, äfven för Ellen Key. Men hennes böcker äro i alla fall icke skrifna för omogna barn, lika litet som t. ex. Goethes "Wahlverwandtschaften", och ändå kan nog icke ens Ni fränkänna detta Goethes mästerverk dess storhet. Är Mau-passant i sina fina psykologiska skildringar mindre beundransvärd, därför att det icke är barnkammarlektyr? Rousseau säger själf om sin "Nouvelle Heloise" att han ej vill, att den skall komma i ungdomens händer; är arbetet därför icke lika stort?

Hur pass "sedlig" eller "osedlig" (för att begagna det gängse ordet) Hj. Söderbergs "Gertrud" är, vill jag icke diskutera, blott ett vill jag påpeka. Det finnes intet, där människor döma så orättvist som i sexuella frågor. Skulle de "stora moralisterna" läsa mera naturvetenskap, känna de patologiska orsakerna till många handlingar, blefve mången ej så trängsynt som i sexuella frågor. Skulle de "stora moralisterna" läsa mera naturvetenskap, känna de patologiska orsakerna till många handlingar, blefve mången ej så trängsynt som i sexuella frågor. Men i följd af det ömkliga pryderi, som härskar härvidlag, finna många människor det "obehagligt" att vetenskapligt studera dylika ting.

I stället för att klandra fritänkarlitteraturen, borde det vara föräldrarna, som domen drabbar, och är det äfven deras fel, att unga oerfarna flickor få se "Karen Borneman" och "Gertrud". Det finnes icke så få 16, 17-åringar i utlandet, som aldrig sett en s. k. modern pjäs, allra minst bevista unga flickor en premiär, då pjäsens innehåll icke är känt förut. Här i Stockholm däremot har jag sett skolflickor i korta kjolar, t. o. m. i föräldrarnas sällskap, åse pjäser af sådan beskaffenhet, att det förvånar mig, att de ville ha sina barn med sig.

I öfrigt är det min bestämda åsikt, att de ungdomar, som uppföra sig friast, icke äro sådana som läsa vare sig Ellen Key eller Hjalmar Söderberg. Den ungdom, som läser, är den ungdom, som tänker, och där det finnes eftertanke, finnes äfven förmågan att skilja mellan godt och ondt.

Och nu till slut det viktiga svaret på Eder fråga: hvems är skulden?

Skulden är föräldrarnas. De skola visserligen icke inskränka sina barns frihet, tvärtom, men de skola öfvervaka deras läsning, diskutera det lästa med dem från tidigaste ungdomen, de skola lära känna barnens anlag och böjelser, de skola blifva barnens vänner och hjälp, och stå dem bi i deras själsstrider, men de skola icke skrämja bort dem från hemmen genom tantmoral och ömkligt pryderi.

COSMOPOLITE.

Iduns kvinnostipendium.

Förslag till kandidater för nästa år.

VID IDUNS kvinnliga akademis senaste års-sammankomst beslöts att genom Idun rikta en vädjan till allmänheten att hädanefter biträda akademien vid föreslåendet af pristagare. Vi uppmana därför våra läsare att benäget inkomma med motiverade förslag till pristagare för nästa år, framhållande någon svensk kvinna som kan anses berättigad till årsstipendiet, 1,000 kronor, "för belönande eller främjande af någon förtjänstfull kvinnlig gärning."

Förslagen, som torde adresseras till akademiens sekreterare, med dr. *Karolina Widerström, Gamla Kungsholmsbrogatan 19, Stockholm*, böra insändas ju förr dess hellre och senast före utgången af oktober månad.

BROR HILLGRÉN.

DET HÖR EJ till de hvardagliga företeelserna här hemma att vår bokmarknad riktas med konstnärliga reproduktionsverk; därför är det artistiska häfte "Bilder från Delsbo", som den unge konstnären Bror Hillgren utgaf till julen på Fröléen & C:s förlag och hvari han framträder med något af klangen hos en frisk fanfar, förtjänt af all uppmärksamhet. Det är saftiga, fantasifulla skildringar från den bygd, hvarest han själf genom härstamning har rot, och de äro utförda med en noggrannhet ifråga om typer och dräkter, som visar ett fullständigt uppgående i ämnet och en blossande kärlek till hemtrakten och dess lif.

Vare sig man betraktar den högtidsklädd bondpojken till häst med en ros i stormhatten och en knippa grönt och prästkragar vid sadeln eller man fångas af stämningen hos de högröda Delsbogårdarne i det saftigt gröna landskapet under en koboltblå himmel eller deltagar i det fängslade bröllopgillet i den sirade stugan — öfverallt känner man kraften i konstnärens fantasi och dröjer i beundran inför teckningens fasthet och färgernas glans och eld.

Ej mindre beundransvärda framträda själfva reproduktionerna efter konstnärens akvareller, visande hur högt färgtryckstekniken nu står i Sverige. Det är Centraltryckeriets officin, som har hedern af det vackra trycket, medan däremot själfva klichéerna härröra från den kända firman Angerer & Göschl i Wien.

Den nobla publikationen förtjänar att lifligt uppmärksammas af alla konstintresserade, allra-

helst som priset — 8 kr. — måste anses synnerligen billigt. — Nu några personalia om konstnären!

Han är född 1881 i Tierps socken i Uppland och härstammar från Delsbo endast genom modern, som föddes och växte upp där. Dock har han sedan barnaåren vistats mycket på denna ort och bor f. n. i Närviken, Forsa socken.

Två år studerade Hillgren vid Konstakademien, vistades därefter i Paris, innan han slog sig ned i hembygden.

Vår konst torde utan tvifvel ha åtskilligt att vänta af hans unga, personliga talang.

FÖRENINGEN FÖR GRAFISK KONST presenterar i sitt nu utgifna häfte "1908 års blad" en vacker och mjuk etsning af veteranen Hägg — ett Visbymotiv — samt Carl Larssons ypperliga porträtt af Carl G. Laurin. För öfrigt utfylles häftet af alster af Carl O. Petersen, Eigil Schwab och Harriet Sundström, som alla bära talangfullhetens märke. Af de intressanta Rembrandtsbladen, som samma förening publicerar under redaktion af dr John Kruse, har utkommit del IV, innehållande 19 blad, hvilkas studium bereder kännare af Rembrandts genialiska stift en alltigenom finnjutning.

DEN DANSKE KONSTNÄREN Oscar Matthiesen, hvars stora, koloristiskt effektfulla duk "Leda" fanns afbildad i Idun nr: 45 föregående år tillika med ett porträtt af konstnären och en uppsats om hans alstring, har nu en utställning anordnad i Konstnärshuset. Där förekommer såväl den nyss nämnda mytologiska duken som ock studierna till densamma och till hans uppseendeväckande ryttartafla: de nakna dragonofficerarne, hvilka rida ned i hafvet på sina hästar. En i ordets hela mening kraftfull målning är "Arbetshästar vid Seinen", som vi reproducerat i detta nummer. Den har öfverallt, hvar den exponerats, tillvunnit sig uppmärksamhet, och taflan är också onekligen ett duktigt konstverk, karaktäristiskt för sin upphofsman. Utställningen upptager för öfrigt åtskilliga smärre ting af olika valör och ett par studier — naket — till en ny stor duk, som konstnären f. n. håller på med och som skall framställa Orfeus sökande Evrydike.

ARBETSHÄSTAR VID SEINEN. OLJEMÅLNING AF OSCAR MATTHIESEN. (CARL STENDERS KONSTFÖRLAG.)

Hvarje husmoder bör prenumerera på **Barngarderoben** Hvarje sömmerska likaså. 12 häften årligen. Pris för helt år 3 kr.; halft år 1:60 kr. Läsnummer 30 5re.

Skräckdagarne i Messina.

Den stora katastrofen i Messina sysselsätter alljämt allas tankar, och världspressen är fortfarande fylld af hemska skildringar från detta olyckans och sorgens hemvist. Efter the illustrated London news meddela vi här en af dess italienska teknare utförd situationsbild från den förr så vackra och blomstrande, nu i det allra närmaste ödelagda staden. Artisten återger en scen från ett raseradt Messinakvarter med bristande murar och fallande bjälkar, under det behjärtade män skynda in bland ruinerna för att bringa sårade och döende hjälp.

I stället för kärlek.

Af Elisabeth Kuylenstierna-Wenster.

(Forts. och slut.)

HÄR PÅ SLÄTTEN fingo de aldrig behålla snökappan på; blåsten slet af den och ref den i fina flagor, sedan spridda öfver de ökenvida fälten.

Hu! Snart skulle vintern nalkas igen, denna gång förfärligare än sist — med en ny börda! Hvarför nödgades hon bära den? — icke för sin kärleks skull! Johan skulle kanske rent af bli ond och kalla henne något simpelt, när hon meddelade honom, att hon väntade ett barn, det tredje. Han tyckte ju, det var så lagom med de två. Lagom! Det var hans ord; ack! att vara en lagommänniska, hvarför skulle det vara så oupphinnligt för henne?

Det ringde i telefonen igen. Någon, som ville tala vid "patron själf!" Strax därpå kom kokerskan, snäsig och fräsande som vanligt. Hon ville ha besked om maten.

"Vi får främmande till middagen!"

"Det kan jag väl tro. Här ränner ju jämt folk."

"Anna kan baka våfflor till desserten."

Karin gjorde sin röst så hård, att den plågade henne själf, men hon hade lärt sig, att detta var enda medlet att bli åtlydd af denna styfsinta, egenrättfärdiga natur.

"Det beror på, hur många, som kommer. Jag tänker inte arbeta ut mig."

"Det är arkitekt Dorn, som kommer."

Karin gick ut ur rummet. Hon ropade på Stina.

"Vill du följa med mamma ned i hönsgården?"

Dagens bestyr började. Hon skulle tillse smådjuren. En del barnkläder måste manglas — fönsterblommorna tvättas. Hon var mycket stolt öfver sina vackra växter. De prydde hemmet, alluderande på den blida trefnad, som bör bo innanför höga, blanka fönster, dekorerade af smakfullt uppsatta, hvita gardiner.

Posten kom, och Karin skyndade ifrån allt annat, begärlig på att öppna den. Visserligen fanns där numera sällan bref till henne — förr gick ingen postdag utan att hon hade ett helt fång, så i farten som hon varit under sin flicktid. Moster Bina och syster Bertha voro de enda, som höllo ut. En och annan enstaka gång skrefvo också ett par af ungdomsvänninnorna, och det var hennes eget fel att korrespondensen ebbade bort. Hvad skulle hon skriva om?

Några tråkiga affärskuvert och ett par intesägande vykort tycktes vara hela fångsten och så tidningar förstås. Torra blad från kunskapens träd på godt och ondt. Deras erytroyll var alla skandalhistorier, xantofyllen: den politiska gallan.

Hon sköt otåligt undan bunten. —

Om en kvart skulle Dorn vara här — han,

med sin glada, stora nyhet! "Ja, ja, Mikael," log hon, "du är visst skuld till, att jag i dag låtit tankarna löpa. Du är skuld till mer än så, Mikael Dorn, men du vet det inte — anar intet om *det*, som är i stället för kärlek."

"Pappa har inga blommor på skrifbordet," påminde Stina, när Karin ställde en jardiniär af oxideradt silfver på matbordet. Den tog sig briljant ut med rönnbärsklasar och färgstarka blad.

"Det var snällt, att du hjälper mamma komma ihåg! — Hvad ska vi taga? — Lathyrus!"

De voro närmast till hands och lättast att arrangera. Hon smektes af deras kryddoft, tyckte, att de voro som små snälla skolflickor i rena förkläden och ville försöka låta Stina leka med denna fantasibild, men Stina afbröt energiskt:

"Inte är det några flickor. Det är ärtblommor."

"Ja, du har så rätt så, lilla Stina Johansdotter Qvist!"

Hon såg en cykel blänka fram i gattet mellan hasslarna, och en grå hatt lyftes.

"Godmiddag, fru Qvist!"

"Välkommen, arkitekt Dorn!" ropade hon tillbaka. I ögonblicket blef hon så glad öfver att se denna ovanligt mänskliga människa igen, att hon gärna skulle tagit honom i famn.

Stina afdunstade med fingrarna i munnen, tog sin tillflykt till köket och våfflor, lät sig inte fösas ens af den morska Anna längre än hon själf ville.

Uppgif lifvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd erhåller NI till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr. Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mästersamuelsgatan 43, Stockholm

Iduns Mönsterafd.

Karin stod på trappan och tog emot sin gäst med båda händerna sträckta, och de mörka ögonen strålade varma. Hennes läppar lyste så röda i det bleka ansiktet, som om all sinnenas glöd samlat sig där och stelnat till rubinhårdhet, ty alltför kysk, alltför allvarlig var denna fina kvinnomun.

Mikael Dorn slängde sin smidiga gestalt af stålhästen. Han var reslig, mörkhyad och nästan svarthårig. I dag såg han särskildt bra ut. "Jag gör väl tvärtom," tänkte hon och rodnade plötsligt af grämlse.

Arkitekten intresserade henne, och medan han åt smörgåsbord, demonstrerade han ritningarna till kyrkan. Midt under middagen ringde Johan på. Han ville veta, om Dorn kommit, och om han skulle stanna öfver natten. Med nio-tåget finge hon vänta sin "herre och man." Hon hörde på hans röst, att han hade den där septemberdagen i friskt minne, och att han liksom då ville försäkra sig om sin tillhörighet. Hade han bara vetat... skulle han nog inte varit rädd...

"Förlåt," sade hon, när hon kom tillbaka in till bordet. "Jag dröjde länge, men det var Johan, som telefonerade."

"För all del! För tillfället är jag just lagd på att förstå sådant. Jag skall snart själf bli äkta man."

Han sade det frankt och lyckligt.

Hon bjöd honom fatet med steken och svarade samtidigt:

"Då ber jag att få lyckönska! När eklateras förlofningen?"

"Aldrig! — Vi bry oss inte om den etiketten på vårt förhållande. Nästa söndag lyses det första gången och om fyra veckor står bröllopet. Det skall vara gladt och ståtligt och gammaldags: en festintroduktion."

"Föreställer ni er äktenskapet som en fest?"

"Mitt skall bli det. Mary och jag ha känt hvarandra en oräknelig mängd år. I våras trodde jag ett slag, att jag skulle förlora henne. Vi hade sparat ur bägge två, men på sommaren tog det upp sig igen, och nu vet jag, att hon skall bli — barndomsjulens ljus i mitt sinne. Ja, det tycker ni låter sökt, det ser jag, men det är i alla fall just så jag känner det." Han talade litet häftigt, halft generad öfver att ha uttryckt sig uppstyldt, och bryskt förde han samtalet bort på en resa, han nyss gjort. Men medan han beskref städer och naturscenerier, märkte hon, att hans tankar ånyo gingo tillbaka till Mary, och hon log förstulet: Var han icke ett barn, som fått sitt första glas champagne och smög sig undan med det i en fönstersmyg för att ideligen läppja, medan de stora höllo långa orationer och läto skummet af dunsta?

Efter kaffet med ty åtföljande uppvisning af barnen och lek med dem, slogo de sig först riktigt till ro i djupa stolar framför en tänd brasa. Han hade rökbordet bredvid sig. Hon satt och dāsade och njöt af den lätta cigarrens arom. Själff rökte hon inte. Hur skulle det passat här? Bäst det var, måste hon ut i kök och visthus och först och sist upp i barnkammaren. Egentligen borde hon nu tändt arbetslampan och tagit till med strumpstopningen, men han skulle inte dröja länge, därför ville hon ge sig lof.

Med ett vemodigt leende, som likt en ljus sky gled öfver ansiktet, sade hon: "Värm mig nu med att tala litet om er unga lycka! Jag är så skrumpen och gammal."

"Det ser man inte," inföll han på sitt lifliga sätt, hvilket gaf de enklaste ord ett exotiskt skimmer. "Och vet ni; jag tycker för resten det skulle vara det ljufligaste af allt att vara böjd och grå och ändå kunna älska som i tjuguaraldern — eller bättre. Och alltid densamma

— alltid hon eller han, som var solljus öfver lifvet, när man var ung. Finns det vackrare ord än dem Björnstjerne Björnsson låter Bergliot säga: "Mit hjertes höjsæde har han været i halvt hundrede aar." Inte behöfs det klockklang vid en graf, där den kvarlämnade så tolkar kärlekens höga visa."

"Nej — men när händer det?"

"Oftare än folk vill tro. Ni själf till exempel. Är inte ni lycklig? Jag minns, att jag i somras tyckte mig se två turturdufvor —"

— "som näbbades," afbröt hon med ett sakta skratt. Han var naiv.

Men hennes tonfall hade väckt honom ur drömtillståndet och blixtnabbt gled hans manligt sökande blick öfver hennes drag. Hon var blek. Hennes ögon hade en sällsamt dunkel glans, och han fick en hastig förnimmelse af att hon sörjde något — kanske bara en illusion — men som dock gifvit henne den doft af röda rosor, hvarje kvinna minst till sitt fyrtionde år åtrår.

Och vek, uppfylld af segerrus, stark i medvetandet om att Marys tårar och Marys löjen voro beroende af honom, fick han lust att offra också på sin sommarsagas vittrade altare.

Han sökte hennes hand — liten och benig var den med hårdt skinn på fingertopparna.

"Jaså," sade han, "det finns således ett spöke i huset också här, där allt förefaller så harmoniskt. Ni längtar, fru Karin, eller ni saknar. Kunde det inte göra er godt att tala ut med mig? Nu vågar jag be om ert förtroende, därför att jag sitter här som vän. En gång — —"

Hon afbröt tvärt:

"Vi ska inte tala om mig. Det ser jag helst. Låt mig i stället få höra om er fästmö. Hon är vacker och glad, och hon har väl er tro."

"Ja, vi bygga skyhögt för framtiden. Det är vår rätt," tillade han stolt, "det är kärleken, som skall försätta berg."

Hon satt och vek det mörka klädet i sin kjol — hennes hand hade raskt frigjort sig ur hans — och hon tänkte på att det väl nu skulle dröja årtal, innan hon ånyo hörde en så impulsivt lifsmättad stämman. Den ljöd till henne som brus från ett mäktigt haf. och hon såg sin egen ungdomslup segla därute med skinande hvita segel.

"Vi få mycket att göra," återtog han; "jag är öfverlupen af arbete och Mary har sin målning — — —"

"Den öfverger hon väl snart."

"Nej, hvarför skulle hon det. Vi ska inte kleta oss fast vid hvarandra. Hon skall inte "uppgå" i mig, utan fritt utveckla sig i kraft af sin lycka. Troligen går nog hela dagen utan att vi se skymten af hvarandra, men när kvällen kommer, skall det ljufligaste börja. Vi ska läsa, tänka, drömma tillsammans. Hon skall sjunga för mig — hon har ingen vidare röst, fast hon är *min* lärka. Jag skall spela för henne. Min fiol har strängarna fulla af melodier. Vi stänger världen ute, förstär ni —", han afbröt tvärt och frågade som det tycktes helt omotiveradt: "Hvad gör ni med era kvällar?"

Hon såg skärfven i hans öppna hand och bet sig hårdt i läppen.

Tårarna klumpade sig samman i halsen som en värkande svulst, och svaret kom skärande i sin korthet:

"Jag stoppar strumpor och lagar linne. Det är både nyttigt och roligt, vet ni."

"Johan är sällan hemma?"

"Ja — för resten spelar han inte fiol."

"Nej." Han var helt förvirrad. Hvad gick det åt henne? Inte kunde hon väl på fullt allvar ha förälskat sig i honom? Förstulet såg han på klockan. Kanske han kunde bryta upp.

Hvarför satt han egentligen kvar? Ville han locka af henne en hemlighet; fresta henne?

Hans tankar frågade flyktigt och veko undan för svaret. Han sade sig nu, att han allt hållit mycket af henne, om också blott en enda ljus dag. Och han hade kommit hit med en känsla af att han ville återse en plats, där han hade vackra minnen.

Hon reste sig och makade om glöden i kakelugnen, därpå gick hon fram till bordet och tände lampan. Ett skarpt, klart sken lyste upp rummet, innan den stora gula sidenskärm dämpade det.

"Ni får mörkt på vägen," sade hon, medan hon tände ett par smålampor i vrårna.

"Jag har min lykta. Vill ni bli af med mig?"

"Visst inte."

"Karin, jag har väl inte," började han ärligt, "ni är väl inte..."

Hon vände sig inte emot honom.

Han måste fortsätta: "Gör min lycka er ondt?"

En så smekande, skygg stämman hade hon endast hört i sina drömmar, och det kostade henne möda att göra sig sträf och otillgänglig, just när hon kunde fått sjunka ned i det känslornas nirvana, som skulle varit en dubbeld för hennes trötta sinne.

Hon räckte honom sin hand och sade med ett skämtsamt tonfall, hvilket skulle jaga bort allvaret:

"Hvad ni blir sentimental, arkitekt Dorn. Hvarför förstår jag inte. Skall jag vara fullt uppriktig, måste jag säga er, att jag har litet svårt att bli hänförd, när jag hör om den "stora" kärleken. Den förefaller mig som en kulturhistorisk kvarleva, och — det är väl något af det, som ni märkt och blifvit nedstämd af."

Han svarade ingenting, tog endast upp klockan igen.

"Jaså, hon är sju. Då är det bäst jag sadlar gångarn."

I detsamma hördes ett väldigt dån och en gäll signal utanför.

"Hvad är det?"

Hon sprang till fönstret.

"En automobil tycks det, fru Qvist."

"Som kommer hit?"

Den höll framför trappan.

Karin var redan ute.

"Johan! — Är du hemma redan — från middagen?..."

"Ja! — Är Dorn kvar?"

"Står just på språng. — Goddag, bror."

Johan betalade chauffören och steg rödblossande in i hvardagsrummet.

"Jag ville titta på ritningarna, och när jag kunde komma i väg så —" Han släppte inte Karin, utan höll hela tiden armen om hennes lif, medan han talade.

"Ritningarna ligger på ditt bord. Dem tänkte jag inte ta med mig tillbaka," försäkrade Dorn road af situationen.

Men Karin blygdes. Hon visste, hvad detta fasta grepp om hennes midja ville säga. Hon visste, att han skulle anställa ett korsförhör, så snart de blefvo ensamma, och så — — skulle hon tala.

Då blefve han ånyo morskt öfvertygad om att han vore herren öfver hennes hjärta, och möjligen skulle han tillåta sig — hvad hon fruktade mest — ett skämt; en tarflig lustighet först och sedan ett halft förargadt, halft förolämpadt yttrande om, att nu blefve det "mera ljud i skällan".

Hon ryste lätt — och ändå sjönk hennes hufvud mot hans axel och hon sade blidt:

"Det var snällt, att du tänkte på att öfverraska oss, Johan. Nu få vi kanske behålla herr Dorn litet längre."

Det milda cremelika lödder som utmärker

Florodol-Tvålen

utgör icke blott substanserna af de utsöktaste fettämnen utan därjämte balsamiskt-antiseptiska essenser af högsta betydelse för hudskönhet, hvarigenom huden blir sammetsmjuk, smidig och vacker, hyn ren och klar, hals och händer hvita och mjuka. Högsta utmärkelse: Guldmedalj i Norrköping 1906.

TEKN. A.-BOL. FLORA, GEFLE.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 17—23 JAN. 1909.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; wienerschnitzel med potatis; mjölk; kaffe eller te med petits-choux. Middag: Afredd buljong med kveneller af fiskfärs; stekt, färsk oxtunga med champinjoner och brynt potatis; gröna bönor (harricots-verts) med rördt smör; apelsinpudding.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt bräckkorf med brynt potatis och ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kalops med potatis; Eskilstunasoppa med kokosbröd.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfsylvta med rödbeter; plättar med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Palsternackspuré med rostadt bröd; stufvade abborrar med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; kokt sill med smör och ägg; kaffe eller te. Middag: Kokt köttkorf med stufvade turska bönor; brödpudding med sylt.

TORS DAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med stekt potatis; mjölk;

kaffe eller te. Middag: Brynt vitkålssoppa med frikadeller; pannkaka med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; pressylta med rödbeter; mjölk; kaffe eller te. Middag: Pilau på lamm; helkokta äpplen med gräddt.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; »pytt i panna» med rödbeter; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med potatispudding; stänkvälling.

RECEPT:

Wienerschnitzel (f. 6 pers.). 1½ kg. benfritt innanlår af kalv, 4 msk. salt, 3 kkp. vatten, 1½ kkp. stötta skorpar.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 2 kkp. kokande vatten. Till garnering: 2 citroner, 2 msk. hackad kapris.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten och skäres tvärs öfver muskeltråderna i omkr. 1½ cm. tjocka skifvor, hvilka bultas väl på båda sidor. Skifvorna läggas under ett par min. i starkt saltadt vatten (4 msk. salt och 3 kkp. vatten) och få afrinna. De vändas därefter i skorpbrödet och stekas hastigt på båda sidor i smöret. Schnitzlarna uppläggas på varmt serveringsfat och öfvanpå hvar och en lägges en citronskiffa, 2 halvor af en rensad och urbenad ansjovis korsvis samt några hackade kapris. Pannan vispas ur med litet kokande vatten, och säsen hålles försiktigt på serveringsfatet.

Apelsinpudding (f. 6 pers.). Saften och skalen af 2 apelsiner, 125 gr. krossocker, 4 äggulor, 1 dcl. gräddmjölk, 1 msk. sherry, 3 gr. citronsyra, 4 dcl. tjock gräddt, 6 blad gelatin. Till garnering: 1 apelsin, makroner.

Beredning: Apelsinerna tvättas, torkas och skalen afrivas mot sockret. Äggulorna och gräddmjölken vispas tillsammans i en kastrull tillika med sockret och den väl silade apelsinnsaften. Blandningen får sjuda under kraftig vispning. Kastrullen aflyftes och vispningen fortsättes tills massan afsvannat, då sherry, den stötta citronsyran och den till hårdt skum vispade grädden tillsättes. Sist nedröres försiktigt det sköljda och i 2 msk. ljumt vatten upplösta gelatinet. Massan slås i en med kallt vatten sköljd och sockerbeströdd form och får stelna på kallt ställe omkr. 2 tim.

På pudlingen skall serveras, lossas den från kanten med en spetsig knif och uppställes på en flat glasskål. Puddingen garneras med apelsinklyftor och makroner.

Stekt färsk oxtunga (f. 12 pers.). 1 färsk oxtunga, 4 lit. vatten, 2 msk. salt, 3 msk. smör (60 gr.), 2 tsk. salt, ½ lit. svag buljong, 3 msk. tomatpuré, 1 burk champinjoner (1 kr.).

Säs: ½ msk. smör (10 gr.), 1½ msk. mjöl, köttsky.

Beredning: Tungan sköljes väl, lägges i det kokande vattnet tillsatt med saltet och får koka 2 tim. eller tills skinet lätt kan afdragas. Smöret upphettas i en stekgryta, tungan lägges och brynes väl på alla sidor, hvarefter den saltas och spådes med buljongen (litet i sänder). Tomatpurén och champinjoner tillsättes, då tungan stekt 1 tim., den får därefter steka färdig hvartill åtgår omkr. ½ tim. Tungan skäres och garneras med

ENKEL gladlynt barnfröken, musikfullkomligt duglig att sköta tre barn i ålder 6—10 år, undervisa i spelning samt läxläsning, erhåller plats till Norrland. Svar under adress »Norrland», Iduns exp. f. v. b.

EN enkel allvarlig flicka som kan undervisa en åttårig i vanliga skolämnen, språk, musik och handarbete, får bra plats på landet vid järnvägsstation. Lön enl. öfverenskommelse. svar till »Sigrid», Dannemora p. r.

BILDAD flicka, anspråkslös, ordentlig och barnkär, erhåller genast plats i tjänstemannafam. i Falun för att hjälpa till med sömnad och skötandet af en 8 mån. gosse. Svar med lönepret. till »A. H. E.», Iduns exp. f. v. b.

I tjänstemannafam i stad i Södermanland, får enkel, duglig hushållsfröken, kunnig i matl. plats. Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

Lärarinna. Ung, bildad flicka af god familj erhåller genast plats som lärarinna för sjuårig gosse. Betygsafskrifter, befintliga rek. och foto. bora af reflekt. sändas till disponent C. H. Sundin, Strömsnäs Bruk.

Sjuksköterskebefattning. Sökande till en den 1 april ledig sjuksköterskebefattning vid epidemisk sjukhusen i Halmstad torde före den 20 febr. insända sina ansökningar, belogsagade af åldersintyg, läkarebetyg om god hälsa samt afskrifter af tjänstgöringsintygen till förste stadsläkaren, Halmstad. Förmåner: 500 kr. årslön, kost, bostad, värme, ljus, tvätt. Sjuksköterskebiträde finnes.

EN frisk, bildad och treflig flicka eller änka, fullt hemmastadd att sköta hushållet för oberoende ungarul erhåller plats. Svar med foto., ref. och lönepret. emotes till »A. B. C.», Nordiska Annonnsbyrå, Göteborg.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna önskas för tre barn i ålder 12—9—7 år. Musikalisk har företräde. Svar med foto., betyg och pret. till »L. G. Y.», Elfängen.

UNG bildad tyska från Hannover-trakten, helst något kunnig i svenska, får plats i liten god familj. Vidare genom brevfrågning under adress: Fru Alma Lundgren, Berzeligatan 16, Göteborg.

Huslig, 26—32-årig, bildad flicka, af bättre hem, sätt och yttre, erhåller behaglig framtidspåst att bestyra bildadt ungarshem. Ref. och foto. till »Oberoende», Sydövs Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b. intill 1 mars.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

OM NÅGON önskar en präktig, gladlynt och duglig kvinna att förestå hem i stad eller på landet, gärna äfven där barn finnes, vände sig personligen eller med bref till »H. P.», Iduns exp., Stockholm, för vidare upplysningar och rekommendationer.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

OM NÅGON önskar en präktig, gladlynt och duglig kvinna att förestå hem i stad eller på landet, gärna äfven där barn finnes, vände sig personligen eller med bref till »H. P.», Iduns exp., Stockholm, för vidare upplysningar och rekommendationer.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

VÅRGÅRDA

(Kungl. Hofleverantör)

HAFREGRYN • HAFREMJÖL

Vid beredningen bortsläpas icke — såsom ofta sker för att gifva grynen hvitare färg — den gulaktiga, näringsrika proteinhinnan. Genom bevarande af denna blifver gröten mera näringsrik, fäsmakande och fast (ej lös och alemlig).

Obs. Den extra kvalitén i paketerna.

en del af champinjoner, samt inlagda tomater. Smör och mjöl sammanfråsas, den silade och skummade köttskyn tillsättes litet i sänder, under flitig rörning och säsen får koka 10 min., hvarefter de öfriga champinjoner, illäggas och säsen afsmakas. Tungan serveras med arter och brynt potatis.

Apelsinpudding (f. 6 pers.). Saften och skalen af 2 apelsiner, 125 gr. krossocker, 4 äggulor, 1 dcl. gräddmjölk, 1 msk. sherry, 3 gr. citronsyra, 4 dcl. tjock gräddt, 6 blad gelatin. Till garnering: 1 apelsin, makroner.

Beredning: Apelsinerna tvättas, torkas och skalen afrivas mot sockret. Äggulorna och gräddmjölken vispas tillsammans i en kastrull tillika med sockret och den väl silade apelsinnsaften. Blandningen får sjuda under kraftig vispning. Kastrullen aflyftes och vispningen fortsättes tills massan afsvannat, då sherry, den stötta citronsyran och den till hårdt skum vispade grädden tillsättes. Sist nedröres försiktigt det sköljda och i 2 msk. ljumt vatten upplösta gelatinet. Massan slås i en med kallt vatten sköljd och sockerbeströdd form och får stelna på kallt ställe omkr. 2 tim.

På pudlingen skall serveras, lossas den från kanten med en spetsig knif och uppställes på en flat glasskål. Puddingen garneras med apelsinklyftor och makroner.

ENKEL gladlynt barnfröken, musikfullkomligt duglig att sköta tre barn i ålder 6—10 år, undervisa i spelning samt läxläsning, erhåller plats till Norrland. Svar under adress »Norrland», Iduns exp. f. v. b.

EN enkel allvarlig flicka som kan undervisa en åttårig i vanliga skolämnen, språk, musik och handarbete, får bra plats på landet vid järnvägsstation. Lön enl. öfverenskommelse. svar till »Sigrid», Dannemora p. r.

BILDAD flicka, anspråkslös, ordentlig och barnkär, erhåller genast plats i tjänstemannafam. i Falun för att hjälpa till med sömnad och skötandet af en 8 mån. gosse. Svar med lönepret. till »A. H. E.», Iduns exp. f. v. b.

I tjänstemannafam i stad i Södermanland, får enkel, duglig hushållsfröken, kunnig i matl. plats. Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

Lärarinna. Ung, bildad flicka af god familj erhåller genast plats som lärarinna för sjuårig gosse. Betygsafskrifter, befintliga rek. och foto. bora af reflekt. sändas till disponent C. H. Sundin, Strömsnäs Bruk.

Sjuksköterskebefattning. Sökande till en den 1 april ledig sjuksköterskebefattning vid epidemisk sjukhusen i Halmstad torde före den 20 febr. insända sina ansökningar, belogsagade af åldersintyg, läkarebetyg om god hälsa samt afskrifter af tjänstgöringsintygen till förste stadsläkaren, Halmstad. Förmåner: 500 kr. årslön, kost, bostad, värme, ljus, tvätt. Sjuksköterskebiträde finnes.

EN frisk, bildad och treflig flicka eller änka, fullt hemmastadd att sköta hushållet för oberoende ungarul erhåller plats. Svar med foto., ref. och lönepret. emotes till »A. B. C.», Nordiska Annonnsbyrå, Göteborg.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna önskas för tre barn i ålder 12—9—7 år. Musikalisk har företräde. Svar med foto., betyg och pret. till »L. G. Y.», Elfängen.

UNG bildad tyska från Hannover-trakten, helst något kunnig i svenska, får plats i liten god familj. Vidare genom brevfrågning under adress: Fru Alma Lundgren, Berzeligatan 16, Göteborg.

Huslig, 26—32-årig, bildad flicka, af bättre hem, sätt och yttre, erhåller behaglig framtidspåst att bestyra bildadt ungarshem. Ref. och foto. till »Oberoende», Sydövs Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b. intill 1 mars.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

OM NÅGON önskar en präktig, gladlynt och duglig kvinna att förestå hem i stad eller på landet, gärna äfven där barn finnes, vände sig personligen eller med bref till »H. P.», Iduns exp., Stockholm, för vidare upplysningar och rekommendationer.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

SOM hushållerska eller husföreståndarinna önskas 37-årig änkefru plats narast hos bättre ungerhe eller änkan. Äfven van vid landthushåll. De bästa rek. och betyg finnes. Svar till »L. N.», Kumla p. r.

Makroner (f. 6 pers.). 1 hg. sötmandel, 1 kkp. strösocker, 2 äggulor.

Beredning: Mandeln skällas, torkas väl, drifves genom mandelkvarn och blandas med sockret. Agghvitarna vispas till hårdt skum och vispningen fortsättes ¼ tim., hvarefter agghvit-skummet försiktigt blandas med det öfriga. Af massan läggs med en tsk. smör runda kackor på en väl rengjord, smord och mjölad plåt. Kackorna gräddas i svag ugnsvärme och äro färdiga, när de släppa plåten.

Eskilstunasoppa (f. 6 pers.). 1½ dcl. korngryn, 2½ lit. vatten, 1 lit. färska, syltiga äpplen, 1 kkp. krossocker, 2 äggulor, 2 dcl. tjock gräddt.

Biskvier, röd vinbärgel. Beredning: Grynen sköljas väl och påsätts att koka i kallt vatten. Äpplena sköljas, torkas, skäras i klyftor och kärnhusen borttagas. De nedlägges i soppan, när den kokat upp. Då grynen äro mjuka och äpplena falla sönder, passeras soppan. Sockret tillsättes och soppan får ett uppkok. Äggulorna och grädden vispas upp sopskålen och soppan tillsätts under vispning. Den serveras med biskvier och röd vinbärgel.

Stufvade abborrar (f. 6 pers.). 1½ kg. medelstora abborrar, 1½ msk. salt, 1 tsk. ättika, 3 msk. smör (60 gr.), 3 msk. mjöl, 2 msk. hackad persilja, 2 kkp. kokande vatten.

Säs: Fisksäsen, 2 äggulor, 2 msk. godt smör (40 gr.), 2 msk. hackad dill, salt.

Beredning: Abborrarna fjällas, tagas ur och sköljas mycket väl samt torkas med en fiskhandduk. De gnidas in- och utvändigt med en blandning af saltet och ättikan. En kastrull smörjes väl med kallt smör, fisken vändes i mjölet och nedlägges i kastrullen. Mellan hvarje hvarit lägges resten af smöret, fördelat i flockar samt persiljan och det öfriga mjölet. Det kokande vattnet tillsättes och fisken får sakta koka färdig omkr. 15 min. med tätt slutet lock, hvarefter den upplägges på karott.

De uppvispade äggulorna tillsätts i säsen jämte den hackade dillen och säsen får under vispning sjuda. Det kalla smöret nedröres sist och säsen hålles öfver fisken.

Brödpudding (f. 6 pers.). 5 tvåres franska bröd, 4 kkp. gräddmjölk,

1 hg. smör, 6 ägg, ½ tsk. salt, 1 msk. socker, 10 sötmandlar, 5 bittermandar, ½ kkp. sultanarussin.

Till formen: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. stötta skorpar.

Beredning: Katterna på bröden afskåras och brödet skäres i tjocka skifvor, som läggs i mjölken och få stå öfvertäckta omkr. 2 tim. Smöret skiras och inarbetas i brödet med en slef, tills det blir smidigt och sammanhängande. Då tillsätts äggulorna en i sänder och massan afsmakas med kryddorna och den skällade och rigna mandeln, samt de sköljda russinen. Sist nedskåras de till hårdt skum slagna hvitorna. Massan hålles i smord och brödbeströdd form och gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. ½ tim. Puddingen serveras med sylt eller vinsås.

Frikadeller (f. 6 pers.). 2 hg. benfritt oxkött, 20 gr. spik, ½ msk. hvetemjöl, 1 kkp. gräddmjölk, 2 tsk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar.

Till kokning: Svag buljong eller kokande vatten.

Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten, skäres i tärningar och drifves tillika med spåket tre gånger genom köttkvarn. Det stötes därefter väl tillsammans med mjölet i stenmorle, gräddmjölken tillsättes li. et i sänder jämte kryddorna, och färsen arbetas ¼ tim. Den formas med 2 tsk. i mycket små bullar, hvilka läggs i kokande, saltadt vatten eller svag buljong och få koka 2 min.

Frikadellerna afputsas, innan de läggs i sopskålen.

Pannkaka (f. 6 pers.). 3½ kkp. mjöl, ½ tsk. salt, 3 ägg, 1½ lit. gräddmjölk.

Till pannan: 2 msk. smör (40 gr.).

Beredning: Mjölet siktas i ett fat och blandas med saltet; äggen vispas tillsammans med mjölken och blandningen nedröres med slef i mjölet litet i sänder, så att smeten ei blir klimpig. Den bör därefter stå ett par timmar, så att mjölet får svälla. Pannkakspannan upphettas långsamt och gnides väl ren med hvitt papper, hvarefter den smörjes med smör. Pannkaksmeten omröres väl, hålles i pannan och pannkakan gräddas vackert gulbrun i god ugnsvärme. Af denna sats bli 3 pannkakor.

SUNDSVALLS ENSKILDA BANK
4 Fredsgatan, Stockholm.
Sparkasseränta 4 %
Förvaringsfack, årshyra från 15 kr.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Husmoderplatsen

vid länslasarettet i Falköping är till ansökan ledig att tillträdas den 1:a måstk. mars. Som till platsen hörer skyldighet att förestå matlagning och uppföring af cirka 180 personer, fordras, att den sökande skall vara en bildad, duglig och praktisk kvinna, med förmåga och vana att sköta underlydande, att ha genomgått kurs i fackskolan för huslig ekonomi eller därmed jämnställd anstalt samt att vara under fyrtio år. Den pekuniära lönen ställes i förhållande till den sökandes kompetens. Ansökan jämte betyg och porträtt torde insändas före den 1 febr. till öfverläkaren, som lämnar närmare upplysningar.

EN musikalisk och gladlynt samt anspråkslös bättre flicka som är kunnig i matlagning samt villig att deltaga i alla i ett hem förekommande göromål erhåller plats i mindre familj om fotografi, betygsafskrifter samt rekommendationer sändes till »Familjemedlem 1909» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

MUSIKALISK, språkkunnig lärarinna får plats inst. vårtermin. Svar till »1908», Lilla Edet p. r.

EN glad och treflig flicka, kunnig i husliga göromål, erhåller plats i liten familj att hjälpa husmoder samt med skötsel af 2 gossar, 1 och 5 år gamla. Jungfru finnes ej. Svar till »Ung fru», Eskilstuna p. r.

FÖR ordentlig, arbetsam och stadgad flicka, kunnig i enkel matlagning och bakning, finnes plats till våren i läkarefamilj i stad i mellersta Sverige. Hjälpl till alla grofsysslor. Lön 15 kr. i mån. Svar till frk E. Willmann, Löjtnantsg. 12, Malmö.

FÖR ordentlig, arbetsam och stadgad flicka, kunnig i enkel matlagning och bakning, finnes plats till våren i läkarefamilj i stad i mellersta Sverige. Hjälpl till alla grofsysslor. Lön 15 kr. i mån. Svar till frk E. Willmann, Löjtnantsg. 12, Malmö.

FÖR ordentlig, arbetsam och stadgad flicka, kunnig i enkel matlagning och bakning, finnes plats till våren i läkarefamilj i stad i mellersta Sverige. Hjälpl till alla grofsysslor. Lön 15 kr. i mån. Svar till frk E. Willmann, Löjtnantsg. 12, Malmö.

BARNSKÖTERSKA. äldre, med ordningssinne och fullkomligt van att sköta och med ett godt och hjärtligt sätt, har förmåga att handleda och sysselsätta 4 barn, ålder 8½—4 år, erhåller genast plats med hög lön i ett godt hem. Bör vara kunnig i sömnad. Prima rek. fordras. Svar till »Disponentfamilj» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Sthlm f. v. b.

En kvinnlig konditor kan nu genast få plats i Borgholm. Svar till Olandtbladet, Borgholm.

ENKEL, arbetsam flicka, kunnig i bakning och enkel matlagning samt villig deltaga i alla inom ett landthushåll förekommande sysslor, får plats genast om svar sändes till »Vänligt hem», Tofverum p. r.

SOM hjälp och sällskap erhåller hushållskunnig ung dam god och treflig plats. Norra Inack-Byrån, Malmkillnadsgr. 27, Sthlm.

Föreståndarinnebefattningen vid Södermanlands läns landstings nyuppförda asyl för obildbara sinnesslöa vid Löt i närheten af Strängnäs, sökes före 1 febr. hos riksdagsman K. Almqvist (adr. Stockholm), som på begäran meddelar närmare upplys